

Härligaste vinterväder, ~~med~~ nästan molnfrött, klar luft, sol största delen av tiden, svag vind, flera minusgrader (uppskattningsvis omkring minus 5 el 6 i staden).

- a) mellan Tegelbacksbron och Riksbron: öppet vatten, helt och hållet. Här 5 vingar varav 2 hanar ad, 14 gräsänder samt 25 gråtrutar varav c 12 spridda på vattnet, c 13 på den stora flytande bojen.
- b) mellan Riksbron och Norrbro. Helt öppet vatten. Här först 10 gråtrutar, plötsligt blev det oro och ytterligare c 16 gråtrutar kom till städes. Gräsänder räknades. På land nedanför riksdagshuset låg 54 ex (minst, en del dolda eller svärsedda bakom buskar etc.). Nära Riksbron låg 32 hanar och 25 honor. Längre nedströms låg i vattnet dels 30 hanar 21 honor, dels minst 48 hanar ~~ad~~ och minst 33 honor. Siffror i underkant, en del ex dolda m 1 m under Norrbro bör tilläggas, men ej mer än högst ett par tiotal. Därtill 1 gravand, jag förmodar samma ex som jag sett förut; vidare minst 11 sothöns samt - fördelade m 1 m tydligt på två flockar - ungefär 13 vingar varav 6 hanar ad. 2 juv och 1 ad knölsvanar kom simmande mot ströms.
- c) "huvudavsnittet" mellan Norrbro och Strömbro: mycket rikt på fågel. Jag gick runt området i sin helhet mer än ett varv och tittade rätt noga men granskade inte varenda individ. Här fanns c 350 knölsvanar, c 900 gräsänder, c 200 sothöns, c 100 vingar, 1 gråås och 1 gravand (den sistn kan ha varit samma som nämnts härovan). Vidare c 200 gråtrutar. Siffrorna är inte noggranna. Förutom diverse privata matare kom stadens folk med bilar med massor av majs, säd, bröдавfall etc. Våldsamt trängsel på ett par platser. Trutarna fällde rätt ofta på svanarnas ryggar, ibland såg jag samtidigt 3-4 ex sitta på svanryggar alldeles inpå. Svan: många ringmärkta, vissa bara al-ring, andra al-ring samt på andra benet blå plastring. Rätt mycket ungfågel, även några ex med grå kropp men halsen och huvudet till betydande del rent vita (jag antar fåglar kläckta sommaren 1963). Flera gråtrutar med ring, åtminstone 3 sedda utan att jag ~~var~~ gjorde närmare efterforskningar. Könskvoten på gräsand och vigg och åldersfördelningen på trut ej närmare granskad, men gräsanddrakarna tydligt i majoritet. Många ungtrutar i växl dräkt, men majoriteten torde säkert varit ad.
- d) sträckan från Strömbro förbi Grand Hotel till bron till Skeppsholmen: helt öppet vatten, ~~vatten~~ rätt fågelfattigt utom närmast strömbro där det låg väl c 100 gräs, minst 50 vingar och c 25 knölsvanar. Gråtrut fåtaliga här. Vattnet på avstånd neråt Finlandsbåtarna ej närmare granskat. En karl med bilen A 89668 stod och filmade.
- e) från bron till Skeppsholmen bortåt Nybroviken men ej incl. dennas inre del. Nybildad is delvis, men mest öppet. Mycket gräsand, snabbräkning gav 600, vilket nog är i underkant. Ett noggrant "prov" gav 76 hanar 53 honor. 2 ad 2 juv knölsvanar, dessutom 1 juv. Omkr 10 plus 5 vingar. Gråtrutar på avstånd vid Strandvägskajen, några tiotal, därtill 1 ensam förbiflygande havstrut ad.
- f) Nybrovikens inre del helt öppen, mot förmodan. Här 12 ad 2 juv knölsvan i flock, 51 spridda gråtrutar på vattnet (andra ex fanns säkert på byggnader etc), vidare c 30 gräsänder, kanske fler, samt c 5-8 vingar, delvis på avstånd.

Skön vandring, litet prat med folket som utfodrade djuren. De sade bl a att de utfodrade även kl 0730, då kom inte trutarna ner lika djärvt. Gick sedan - efter hastig lunch på en bar - till bussen vid Engelbrektsplan: där stod Klingberg!! Vi for i sällskap ut till Museet, pratade, diskuterade hans benfynd från en grav från 700-talet i Småland. My trevligt. många år sedan vi såg...

(2)

Exkursion till Falsterbo och Skanör 5 febr. 1965. Ensam.

5 febr.
1965

Reste tåg fram och åter. På nervägen, kl c 0845, mellan Vellinge och Kungstorp, gick ej mindre än c 1300-1500 sädgäss på ett fält nära järnvägen och omedelbart norr om denna. Ci-vetvis omöjligt att granska alla kritiskt från tåget, men de närmaste 100 ex var absolut sädgäss, och att flocken i huvudsak bestod av sädgäss var uppenbart. Endast 8 gäss sågs flyga, de var klara sädgäss. Huvudmassan lyfte inte, trots att tåget gick nära. Det var så mycket snö att fältet i huvudsak var vitt, men inte ner.

Fotevik från tåget: 1 plus 1 häger lyfte, 1 fjällvråk rvttl. 1 rovfågel (blåhök eller ormvråk, nog snarast blåhök??) flög lågt på avstånd.

Obs att jag tidigare, mellan Malmö och Vellinge, sett 2 vråkar, troligen båda orm. Massor av fasan sedda.

Höllvikenäs: is i Höllviken flera 100 m ut. Mycket kråkor, mycket obest småf.

Kanalen: 1 havstrut ad, c 5 storskrakar, medelstora dykandeflockar, kanske 100 ex inalles sedda, på avstånd, men kunde ej bestämmas. - Mycket svan ute i bukten, men arten ej heller här möjlig att bestämma; avstånd långt.

Ljungen: nästan säkert 1 varfågel på en telefontråd, eljest bara 1 kråka.

Grått, sikt ej god, snarast dimma.

Falsterbo: flock c 10 pilfinkar, delvis oroliga, uppe och flög. 2 grönfinkar. 1 häger, 1 gråtrut, 1 snöskata, ~~5 bergfinkar~~ 5 bergfinkar. **OBS** också att när tåget gick längs Flommen, skrämdes upp en flock på 12 lärkor, som flög rätt tätt ihop parallellt med tåget; de tedde sig egendomligt "spetsiga" och jag är ~~praktiskt~~ praktiskt taget övertygad om att det var berglärkor, både på grund av formen och flockbildningen.

Jag gick ner mot Nabben. Golfklubbens hus: 7 vinterhämpl. 1 av dem var först ensam och satt inne i buskar av tall, så som jag nog knappast tidigare sett denna art bete sig. - Några skator, kråkor, gråtrutar. - Sydkusten helt isfri liksom också västkusten. Vid och utanför Sydkusten, mellan klubbhuset och Nabben c 15 gråtrutar på stolpar och nära stranden. Även 2 fiskmåsar ad.

Väder: mulet, disigt men ej dimma, Måkläppen syntes svagt till mycket svagt. Lugnt. - 1 skrattnås så gott som säkert i dräkt antydande c 18 månaders ålder. - 1 plus 1 snöskata vid själva vattenkanten, de var c 150 m från varandra, en t v, en t h när jag kom ner till vattnet. Jag gick sedan mot Nabben, på vägen dit 4 snöskator till, delvis i sällskap men delvis (mest) enstaka vid själva vattenkanten eller på sanden. 1 ejder 1 småskrak vid stranden. 3 snöparvar varav 1 hanne med my grant vitt - dessa 3 ex skrämdes upp framför mig flera gånger och var med ända till Nabbspetsen. Ofta synnerligen orädda.

Jag gick nerom Nabben upp till Pyren. Vid S kusten blev totalsiffran (på den sträcka jag gick) c 10-11 snöskator, 6 av dem slöt en gång ihop och flög bort i flock; de andra stannade kvar trots att de ovillkorligen måste sett de 6 flyga sin väg. De kvarvarande bildade ej klar flock, de var ofta 50 - 100 m från varandra.

Vågorna hade gått illa åt stranden, ej minst där dynen är som högst hade mycket sand spolats bort och vattnet nått näst. ända till vegetationen. På flera ställen har man sett små pålar eller plankor ~~små~~ så tätt intill varandra att de bildar rader utan luckor, tydl för att hindra sanddriften. Detta har jag sett redan tidigare här, jag undrar hur my. nytta det gör.

3 kråkor flög utåt, rakt mot V. sågs ej återvända, men jag tvekar mycket om det verkligen var sträck, i detta väder

obs

← F

3

5 febr.
1965

1 plus 2 plus 4 kråkor var kvar. 3 skator också sedda här, några snöskator; c 10-15 bergfinkar och enstaka bofinkar kom till fyrträdgården, eller delvis till (i) Kolhagen. (Jag lär mig aldrig om det heter Kolhagen därför att man där, förr i världen, förvarade kol till fyren, eller Kålhagen därför att man odlade kål!!). - Ytterl 2 ejdrar sedda.

Grått, disigt, ingen is.

Jag gick fr fyren norrut, utanför Flomvattnet men i övrigt i sicksack, dels på gräset, dels vid stranden. Gräs- och moss-veget var delvis uppriven p g av färd med tunga fordon eller rentav med jordfräs el dyl, och sand tagen på några ställen nära stranden. Detta upp till nordgränsen för Falsterbo Golfklubbs bana. Jag såg 1 ormråk, 1 fiskmås juv, 1 havstrut ad, 1 havstrut vix ad, 1 gråtrut ad, 3 normalfärgade kråkor samt dessutom 1 kråka som undertill var färgad som en normal gråkråka (åtminstone i huvudsak) men som var svart/ på ryggen så när som på ett grått, bakåt icke skarpt avsatt nackband. Detta ex såg jag flera gånger; fågeln höll sig åtminstone mest för sig själv och var påfallande skygg. Ett par gånger fällde den dock, ensam, öppet på ängsmark och lät se sig bra innan den flög långt bort och försvann. 2 skator. Hägern sedd. Stor fattigdom på fågel. ~~Whomkww~~ Detta gäller tiden 1020-1100, den tid jag gått från fyren och hit. Jag forts norrut. 4 bergfinkar kom helt lågt, påminnande starkt om Carduelis i flykten och övrigt beteende, de fälade bland döda Atriplex och andra örtstjälkar i sanden, och jag gick noga fram för att kontrollera dem: helt normala bergfinkar/ varenda en. 2 snösparvhannar. Ung. 6-8 snöskator inalles, spridda/ el 2 tillsammans, en av dem var helt stjärtlös och såg my underlig ut. 6 kråkor till, ej desamma som förut. 3 hägrar. 1 skrattnås plus enstaka dito till. Ej över 10 gråtrutar! 10 fiskmåsar ad hib invid skrattnåsarna, som kanske var 5-6 inalles.

1 ensam gräsandhona flög söderut över havet, dagens första! 2 alfåglar i sällskap flög däremot norrut. 2 knölsvanar ad i Flommen på ett rätt stort öppet område söder om hamnvägen, i övrigt var Flomvattnen täckt av ~~en~~ tunn is eller issörja. Nära svanarna var även 3 storskråkar varav 1 hanne ad.

Skanörs hamn, 1 bassängen: 1 sothöna, 1 kniphona, 1 småskrak hona, 1 svartan hanne ad, samt 64 vingar varav bara 15 hannar ad! I själva mynningen av bassängen 1 utsökt alfågel hanne ad. - Lustig samling. Svartan flög ut och lade sig ett stycke ute intill en fågel som så gott som säkert var en annan svartan. 2 alfåglar, trol de förest nämnda, låg ute vid yttre vågbrunnens spets. Här, dock ej så långt ute, låg även 1 märk ejdr som troligen var något skadad, den flög utåt men lyckades aldrig få luft under vingarna utan fällde åter. På avstånd från denna ejdr låg invid ~~en~~ vågbrunnens spets, helt nära mig, 1 ejdr hanne ad flög 2 andra ejdrar som både var märka men hade litet men tydligt vitt på bröstet (jag antar: unghannar, men är inte närmare hemma på skatörerna och normal ruggfärg som den här fallet).

På Skanörsbukaget på Flommen, där det förr i världen var avstallningsplats, såg en flock på 5 stallbogar. - En ~~stall~~ flock på 10 grönålskor flög förbi.

Jag gick från hamnen in till Skanör. I staden gick jag upp till Gårds för att få en kopp kaffe. Relativt mycket småfågel i staden: domherre hörd flera st, gräspary allmän, bl a passerare. Jag ett buskage invid ett hus där det säkert satt 75-100 ex, kanske flera, tydl flugit använd blatt eftersom massor av spillning på marken. Fåfink flerstades. 1 talgoxe, 1 kolbrast, 1 bofink hanne, c 10-20 bergfinkar, kanske knappt. Spridda trutar flög över. - Jag kom till Gårds 1212. Gick sedan en lång spännande runda, genom studentgårdens annex och passerade den s k "Klämman", den lilla borsårtade platsen med utsikt över Flommen där vi på 40-talet brukade bara vårt

(4)

5 feb
1965

middagskaffe. Här var förvånande nog mycket illa vårdat, fullt med skräp och träbitar och ogräs, och hela huset (Studentgården annex) föreföll också svårt förfallet.

Jag gick vidare ut över broarna över Flommen mot NV, korsade det mycket grunda vattnet (lågt vattenstånd!) innanför yttersta reveln och gick sedan norrut på "Skanörs revlar". Isfritt. Överhört flackt, stora vitor låg just i vattennivån eller var kanske täckta med ett par cm vatten, andra ytor var nätt och jämnt blottade. Som vanligt h o d smärre sandholmar i rad norrut. Jag gick mycket långt norrut, ~~men~~ när jag var i höjd med Knösen eller ännu längre ut vände jag men sneddade sedan genom vattnet inåt mot Knöslandet. Det var långgrunt som alltid, men det blev dock så djupt att jag fick gå några 100 m med vattnet rinnande in i stövlarna. De sista 200-300 m närmast land var det tunn is eller issörja, h o d rätt besvärlig och tröttsam att forcera, eftersom isen aldrig höll. Det gick sakta en stund, men in kom jag, rastade ett slag och hällde ut vattnet ur stövlarna och ~~vred~~ vred ur strumporna. Gick sedan in över ängsmarkerna en sväng österut (för att bestämma fjällvråken, se nedan) men sedan på lilla vägen in till kyrkan och så genom Skanör och stadsparken (som delvis blivit hårt gallrad) till ~~stationen~~ stationen, ankomst 1505. Bytte till delvis torrare kläder i väntsalen och reste sedan med tåget tillbaka 1530.

Fågel på vandringen efter Gästis!

På litet bart område på ängen alldeles utanför slottsruinen en flock på minst 120 grönfinkar, ovanligt tät och stor flock! Även i Skanör, t ex vid studentgården, sägs flockar av grönfinkar. Några bergfinkar i stora grönfinkflocken.

~~Andersson~~ Ander, svanar; ~~svanar~~

På mycket långt håll ute i det grunda havet, allra mest rätt nära Knösen (och kanske vidare österut, svårt att se i diset) låg stora andflockar, dels tät, dels glest fördelade. Jag kom i bestämningshåll till sist, det var praktiskt taget en renkultur av gräsand: inalles minst 1000. Vid två tillfällen kom knipor (1 plus 1) flygande förbi, annars bara gräs. Svan i betydande antal låg härutanför, jag räknade 190 ex, därav allra mest halvita fåglar, men de allra flesta låg mycket långt i N eller NO, och i diset var eventuella ungfåglar svåra att urskilja. Kanske ~~svanar~~ (eller antagligen) var det verkligen allra mest vita knölsvanar, sådana som brukar översomra här. Flera gånger hörda jag på avstånd från öster stark sångsvanmusik, och 2 sångsvanar ad syntes relativt nära invid Knöslandets isbälte, men det var omöjligt att säga proportionerna mellan de båda arterna. På ett ställe 2 ad 5 juv svanar, annars praktiskt taget bara vita ex.

Innan jag gick ut till revlarna såg jag 1 blåhök nära, den var gråbrun men ovanligt blek, jag tror därför absolut att det var en hona ad. Strax därpå kom 1 sparvhök över Knöslandet, och 1 omvårk syntes på avstånd. Vid återkomsten till torra land såg jag åter blåhöken flit på avstånd. En stor kraftig roffågel satt långt borta på en staketpål, jag trodde först det var en örn och satte fart ditåt, men den lyfte på långt håll, ~~och~~ satte fart snett emot mig och befinns vara en ovanligt kraftig fjällvråk, och orsaken varför den lyfte var att den sett blåhöken och gjorde ett par häftiga "slag" och svängar efter den när de möttes.

Måsar: fåtaliga, blott ett par dussin, gråtrut, fiskmåsar. Allra längst ute, längre ut än jag gick, där den nordligaste lilla sandholmen syntes, satt flera havstrutar, säkert minst 10 ad. Det var i all sin enkelhet en rätt lustig observation ty jag minns sedan 1940-talet, ja ännu tidigare, att havstrutar alltid brukar vara koncentrerade till denna plats; de brukar rasta där. Vissa gånger har jag sett den där i påfall. antal, 50-100 ex eller ngn gng ännu fler, i gångna tider.

(5)

5 febr
1965

Falsterbo 5/2 1965 forts.

Överhuvudtaget var antalet idag sedda måsar ringa!
När jag gick tillbaka över ängsmarkerna norr om Skanörs kyrka sågs en väl samlad flock på c 40 snöskator; i denna flock ingick därtill 1 vanlig stare, och helt nära flocken var 3 sånglärkor! Rätt lustigt. Marken var här så gott som bar, eller med mycket litet snö delvis. Vid den fortsatta vandringen genom Skanör såg jag 1 koltrast, 1 blåmes, ngn talgoxe, samt 7 domherrar.

Från tåget hem såg jag, liksom på utvägen, mellan Kungstorp och Vellinge, den stora sädgäsflocken. Jag skattade den nu till c 1200 ex. De stod emellertid nu på fälten strax söder om järnvägen, nära den plats där det för länge sedan nedlagda stationshuset står. ~~Ännu en gång såg jag många sädgäss~~ Många stod mycket nära, alla som kunde bestämmas var sädgäss.

Vidare sågs c 400 sädgäss strax S om Tygelsjö station, väster om banan. De stod så nära att c 200 av dem lyfte för rälsbussen. ~~Ännu en gång~~

Mycket skön dag, trots att vädret ej var idealiskt genom sin disighet och rätt kläna belysning. Dimma blev det dock faktiskt aldrig, åtminstone inte efter ankomsten till Fbo. Det var lugnt och skönt och bra vandringsväder, och fågellivet kunde då varit betydligt sämre, även om jag naturligtvis inte fick se någon sträckrörelse.

lördagen den 12 juni 1965.

1. Storlom. 1 ex på avst på vattnet, senare 1 ex anländande och fällande mycket nära i den grunda viken nedanför Höggarnsberget.
2. Skäggdopping. mycket allmän, sedd ofta på vattnet, och i viken nedanför Höggarnsberget många tiotal ex tillsammans. Från bergets topp sågs att de häckade i en formlig koloni i relativt glesvuxen säv (el. vass). Uppskattningsvis 30 bon, kanske fler.
3. Gräsand. Flockar på ~~små~~ 6-7 hannar sedda några ggr, även sågs 1 ensam hona. Däremot låg ej gräsänder utefter kusten där vi vandrade fram. Här dominerade andra arter helt, se nedan.
4. Vigg flockar sedda flera gånger, delvis på 12-15 ex, även enst par sedda.
5. Svärta sedd ofta, dels enstaka par, dels små sällskap på 3-4 fåglar flygande förbi.
6. Ejder påfallande allmän här i innersta skärgården. Dominerande and. Talrika kullar sågos; ibland t ex 2 honor ~~med~~ tillsammans med var sin kull, ~~ungarna i~~ resp kull av olika storlek (rätt små till halvvuxna). Oftare sågos emellertid flockar bestående av t ex 6 - 10 honor, av vilka kanske 2-3-4 hade ungar, resten var barnlösa "tanter" för att tala med Tinbergen. Mycket allmän, och god föryngring tycker jag det var, även om många honor saknade avkomma. När havs- eller gråtrutar kom över (och det gjorde de rätt ofta, ibland visade de påtagligt intresse för ungarna och försökte flera gånger direkt att gå ner och ta dem), varnade ejderhonorna hårt och typiskt. Ingen av oss såg trutar ta någon unge, men flera ggr kom de mycket nära, varvid de dock blev direkt bortjagade av ejderhonorna. Uppenbart måste honorna vara på alerten hela tiden för att klara sina ungar.
7. Småskrake sedd flera gånger, enstaka eller i par, men aldrig i flock.
8. Knölsvan sedd dels något enstaka ex på avstånd, dels ett ex med tre el fyra rätt späda ungar i viken nedanför berget. En annan gammal fågel låg på avstånd härifrån men senare såg jag att denna slöt sig till kullen, varför det väl uppenbart var den andra föräldrafågeln.
9. Ormvråk. Det dröjde länge innan vi såg ormvråk, men från Höggarnsberget sågs 1 ex ett par treg ggr, delvis nära. Den hade ~~normal dräkt~~ normal dräkt, övervägande mörkbrun med de vanliga ljusa partierna.
10. Bivränk sedd mycket bra flera ggr, delvis 2 ex i varandras närhet, kretsande fint.
11. Fiskgjuse sedd ett par gånger på nära håll. Mot slutet av exk, när vi länge satt på toppen av Höggarnsberget, kom först två gjusar och kretsade rakt över oss och lät höra sitt läte, och snart kom ytterl 2 ex och ~~snart~~ kretsade nära de andra, först på litet avstånd men snart slöt alla fyra ihop och vi hade 4 ex kretsande över våra huvuden, synnerligen elegant och alls ingen vanlig syn.
12. Lärkfalk 1 ex kom på avstånd lågt över vattnet utifrån öarna eller motsatta sidan och följdes länge. Flög in över fastlandet bortåt Sandemars gods. Trevligt att se, för mig var det länge sedan sist.

13. Tornfalk 1 ex kom på fint håll över den låga och vackra ~~uden~~ udden mitt emot berget. Följdes också länge. ~~Snart~~ Alla fick se den. Snart därefter såg jag ännu ett ~~ex~~ ex på håll, nästan säkert inte samma ex som förut.
14. Fasan hörd några ggr.
15. Sothöna sedd i viken nedanför berget. Två ex låg här, och vi såg en (av dessa?) ligga på bo. Möjligen fanns här ytterligare ett par.
16. Strandskata. Trevligt att se dels en flock på 7 ex i "första viken", dels en utsökt vacker flock på 16 ex som kom i tät formation flygande förbi vid stranden nedanför berget, de svängde in över land och försvann igen. Jag hade intrycket att båda dessa flockar redan var i ~~bergsgräppa~~ begrepp att flytta bort. Ytterligare enst ex sedda.
17. Vipa sedd över de odlade fälten och de kortgräsiga ängarna, jag skulle tro att vi såg minst 3 par. En rätt lustig observation var sex vipor, som stod innerst i en vik med trevlig mycket kort och öppen gräsvegetation vid stranden; plötsligt lyfte alla 6 och flög bort mot SV, nästan säkert uppbrott till sträck.
18. Rödbena. Ett par visade sig mycket fint på den första fina strandängen och studerades länge. Senare sågs och hördes rödbenor även från den fina och mycket vackra udden med strandängar mitt emot berget. Spel hördes och sågs flera ggr.
19. Drillsnäppa. 1 ex sågs flyga förbi, mycket fint förresten, vid stranden nedanför berget. Redan tidigare hade ~~vi~~ vi hört 1 ex ropa och varna inifrån skogen vid stranden nära den första fina strandängen, det föreföll klart att den häckade här. Senare hörd på samma sätt även inifrån ett annat strandparti med skog.
20. Enkelbeckasin spelade mycket fint på morgonen och även senare över de lämpliga sumpmarkerna och över strandängen. Uppenbart flera ex, även om vi aldrig såg ~~annat~~ och hörde annat än ensamma fåglar. Mycket trevlig.
21. Skogssnäppa hördes vid Höggarnsberget.
22. Havstrut sedd mycket ofta, ej sällan 2 ad tillsammans eller 1 ad plus 1 fjolårsfågel etc. Enligt Wolf häckade något par (mer än ett??) på det lilla skäret utanför. Flera gånger sågs havstrutar visa närgången intresse för ejderungarna, men trutarna tröttnade eller ~~blev bortdrivna~~ blev bortdrivna och fick intet byte så länge vi såg på.
23. Gråtrut sedd ofta, men inte i stort antal, och Wolf sade att den ej häckade i omedelbar närhet. Gråtrutar visade sig också intresserade av ejderungarna (ad) men fick intet. ~~En gång~~ Ejderhonorna varnade starkt när någon gråtrut ad kom flygande över, även om denne ej visade tendenser att angripa. Om den ~~ung~~ ~~ung~~ sänkte sig ned mot ungarna, vilket jag tydligt såg ett par ggr, (en gång fällde en gråtrut ad rentav på vattnet alldeles intill några ejderungar), rusade ådorna genast till och drev bort den. - ~~En gång~~ Inga flockar av gråtrut sedda. x)
24. Silltrut. Ett par granna ad sedda vid flera tillfällen, men ej i flockar; och Wolf sade uttryckligen att man rätt sällan såg silltrut här på sommaren, och om den sågs så gällde det vanligen bara enstaka ex.

x) vi fann en nyligen skjuten gråtrut ad i strandkanten, alldeles färsk eller åtminstone ännu inte ruttnande. Konservatorseleven, Staffan Strand, tog den med sig. Den hade blivit skjuten med kula (salongsgevär?).

(8)

1965-06-12 forts.

3

25. Fiskmås sedd ofta, men alltid endast 1 el 2 fåglar åt gången, och endast ad sedda.
26. Fisktärna sedd mycket ofta. Ett fåtal par häckade enl Wolf på skäret med havstrutarna. - Fisktärnorna kom många ggr helt nära och kunde bestämmas både på näbbfärg och läte. (Silvertärna ej sedd, men finns i närheten och häckar enl Wolf även här inne).
27. Ringduva enstaka ex flög förbi flera ggr.
- (28. Kattuggla: jag fann ett dum av denna art på Höggarnsberget).
29. Tornsvala sågs mycket ofta flyga över, hördes också då och då, men aldrig mer än 3-4 ex samtidigt.
30. Spillkråka hörd på avstånd 2 olika tillfällen.
31. Sånglärka sjöng ivrigt över fält och våtmark där exkursionen började. Flera ex.
32. Ladusvala sedd i enstaka ex.
33. Kråka flera sedda.
34. Skata 1 ex glög över viken nedanför berget.
35. Talgoxe sedda flera ggr.
36. Svartmes hörd i skogen.
37. Tofsmes sedd och hörd i den trevliga, grova skogen på berget.
38. Dubbeltrast: jag hörde sång på avstånd, och en stund senare sågs 1 ex flyga över en glänta i skogen.
39. Snöskata sedda ofta.
40. Taltrast hörd flerstädes, ävensedd av mig.
41. Rödvingetrast sjöng i våtmarken där vi startade vandringen. Wolf sade att den var regelbunden här som häckare.
42. Koltrast flera ggr sedd och hörd.
43. Buskskvätta hanne sedd i våtmarken, ängen med kungsängsliljor.
44. Rödhake sjöng på bergssluttningen.
45. Sävsångare sjöng fint på våtängarna med buskar och torrvas.
46. Kärnsångare 1 ex sjöng här också, det var den första fågel vi såg, praktiskt taget. Wolf och hans följeslagare, Mellquist, hade funnit den i förväg. Den vistades i tät fjolårsvass med buskar och våtängar intill. På morgonen kl 0615 var sången ej extra ihållande, men precis kl 12 på dagen, när vi kom tillbaka för att resa hem, sjöng den ivrigt och många fick se den fint. Den var aktiv och mycket rolig att se, själv har jag aldrig sett den så nordligt, och det var för flera år sedan jag hade en god obs av denna art. ~~Vass~~ Trevligt med kärnsångare och rödvingetrast på samma lokal precis.
47. Svarthätta hörd flitigt nedanför berget.
48. Trädgårdssångare hörd flera lokaler under dagen. Sjöng flitigt
49. Lövsångare hörd ideligen.
50. Kungsfågel hördes sjunga rätt ihållande på berget.
51. Grå flugsnapp sedd på berget.
52. Järnsparv sjöng fint i en grantätning nedanför berget. Wolf kände tidigare till att den skulle finnas där.
53. Sadesärila sedd några ggr.
54. Trädpiplärka 1 ex sjöng fint just när vi startade från bilarna
55. Ångspiplärka sedd och studerad flerstädes, särskilt bra sågs 1 ex med mat i näbben på ängen med vinterståndare av höga örter och med blommande kungsängsliljor.
56. Törnskata 1 hona och 1 hanne ad sedda i glänta i skogen, där arten sedan gammalt var känd. Sågs utmärkt.
57. Stare sedd ofta.
58. Grönfink sedd ett par ggr.
59. Grönsiska sedd och hörd flera ggr, enstaka ex förbiflygande.
60. Bofink sedd några ggr i skogen.

(9)
Observationer på de s.k. bastarderna mellan kråka och skata, vid F 2:s grindar, Viggbyholm (Hägernäs), fredagen den 23 juli 1965 kl 0620-0720 tillsammans med Owe Anderson.

Vädret var grått och delvis regnigt, men detta gjorde inte observationerna sämre, eftersom vi ofta hade fåglarna på mycket nära håll.

Vi såg en normal kråka, stor och kraftig, den ruggade rätt starkt i stjärten (och kanske något i vingarna); den uppträdde delvis i sällskap med en av "bastarderna", och "bastarden" tiggde bl a mat av den. Dessa båda fåglar gick en god stund på ängsmark invid motorvägen; se vidare nedan. Det förefaller så gott som klart att denna normala kråka var en av föräldrafåglarna till "bastarderna".

Vidare såg vi en onormalt färgad kråka. I storlek, kroppsform etc var den alltigenom en kråka, ~~men~~ och frampartiet (huvud, hals, framkropp) föreföll normalt även i färg. Bakre delen av kroppen var däremot ojämnt färgad. Detta syntes inte mycket när kråkan satt eller gick med hopfällda vingar, men när den flög såg man lätt att den var oregelbundet fläckig på bakryggen och övergumpen. Här fanns en del ljust, ljusare än normalt, dock ej lysande vitt. Övergumpen eller stjärtroten var gråvit, och bakryggen (och kanske även bakre delen av kroppssidorna etc) hade ojämn färg, med blekare grå fläckar och kanske även en del fläckar som var mörkare grå än normalt. Kontrasterna var inte skarpa, men fullt synliga på nära håll även i svagt ljus. Vidare sågs det med största lätthet att fågeln var i stark ruggning, vingarna var mycket ojämna och stjärten högst inkomplett. Denna fågel sågs upprepade gånger invid "bastarderna" men alls inte hela tiden; ibland gick den för sig själv på gräsmattan inne på F2:s område eller på andra ställen. Jag ~~våg~~ hörde dens låte flera gånger och såg även när den utstötte låtet, det var ett typiskt kråklåte, det vanliga "kraa kraa". Det var uppenbart denna fågel, som Uno sett ~~valmt~~ tidigare och diskuterat med mig. Uno trodde att den kunde vara den ena föräldrafågeln. Eftersom den ej kunde vara årsung ruggningen!), så ligger det naturligtvis nära till hands att tro att denna, relativt lindrigt missfärgade kråka är förälder till de mera missfärgade. Något beteende som styrker eller ytterligare sannolikhör föräldraskapet såg jag dock inte; "bastarderna" tiggde exempelvis aldrig mat från den.

Vi såg också en helt normal skata, som länge satt på en byggnad vid entrén till F 2. Senare flög den ner på en liten gräsmatta invid detta hus och gick och plockade där. ~~Kräkarna~~ De ovannämnda kråkorna samt "bastarderna" satt ofta på ett hus några tiotal meter därifrån eller i en stor yvig asp också bara några tiotal meter från skatan, men vi såg inte minsta tecken till att skatan brydde sig om dessa fåglar (eller omvänt). Obs dock vad en på platsen i bosatt dam berättade för oss, se nedan.

~~Samlingar~~ Förutom de nu nämnda exemplaren såg vi två (ej tre) "bastarder". De vistades ibland tätt intill varandra, satt på samma gren i den stora aspen etc, men de separerade också ofta, och mot slutet sågs bara en av dem, delvis ihop med den normala kråkan. ~~Sammanfattning~~ - Det första vi såg när vi kom var

den onormalt färgade kråkan och en av "bastarderna", de satt med ett par tre meters mellanrum på ~~vadstaket~~ taket på den största byggnaden vid F 2:s entré, "bastarden" på takåsen, kråkan på det sluttande taket.

De två "bastarderna" var inbördes mycket lika, i varje fall så lika att man inte från början såg någon olikhet dem emellan. De såg ut som kråkor i kroppsformen, och färgen på huvud, hals och framrygg och antagligen även resten av ryggen samt undersidan var som hos en kråka. Vid ett tillfälle, sedan vi granskat alla fåglarna länge, satte sig en av "bastarderna" ~~ut~~ i en rönn i sådant läge, att vi såg huvud och hals och litet av framkroppen alldeles fritt, och vi noterade då att ingen människa skulle ansett annat än att det var en kråka. Färgen på vingarna var emellertid högst abnorm, och ~~den två "bastarderna" var inbördes mycket lika, i varje fall så lika att man inte från början såg någon olikhet dem emellan. De såg ut som kråkor i kroppsformen, och färgen på huvud, hals och framrygg och antagligen även resten av ryggen samt undersidan var som hos en kråka. Vid ett tillfälle, sedan vi granskat alla fåglarna länge, satte sig en av "bastarderna" ut i en rönn i sådant läge, att vi såg huvud och hals och litet av framkroppen alldeles fritt, och vi noterade då att ingen människa skulle ansett annat än att det var en kråka. Färgen på vingarna var emellertid högst abnorm, och~~ det skall inte förnekas att denna färg erinrade i hög grad om skatans. Övre vingtäckarna, både på handen och armen, var svarta men både arm- och handpennorna var vita eller vitgrå, åtminstone till allra största delen. Ytterfanen kan ha varit mörka, och jag är nästan säker på att pennornas spetsar var mörka och att yttersta långa ~~pennorna~~ handpennan (eller kanske de två yttersta ~~handpennorna~~ långa handpennorna) var mörka. När dessa fåglar flög, tedde sig vingarna därför alldeles övervägande ljusa (ljusgrå eller nästan vita). Stjärten var svart. Vi lade ned mycken möda för att se stjärten form, och den syntes bra flera gånger när de flög förbi eller lyfte. Vi kunde inte se att stjärten var annat än jämnt rundad som hos en kråka, ej heller kunde vi ~~se~~ se att stjärten var längre än en normal kråkstjärt. Dessa två fåglar ruggade inte i stjärt eller vingar.

När de satt, syntes naturligtvis inte lika mycket av det vitaktiga, men helt dolt blev det ingalunda, tvärtom såg man på vardera vingen en stor vit fyrkantig fläck eller rättare ett fyrkantigt fält, och vidare löpte det från detta ut en vit strimma mot vingens spets, ungefär så:

Vi observerade att fåglarna var relativt smäckra i byggnaden, med förhållandevis höga ben tyckte jag (men kanske osäkert). En enda gång såg vi ett beteende som föreföll oss båda mycket erinrande om en skatas. Det var när de båda fåglarna satt intill varandra ~~sätt~~ högt i den stora aspen. Å flyttade de sig upp till en gren någon meter högre, och då fäste vi oss genast vid att de hoppade upp på ett sätt som man ofta ser hos skator (men, såvitt jag kan erinra mig, inte hos kråkor).

Detta beteende var visserligen anmärkningsvärt, men naturligtvis inte tillräckligt för att argumentera att fåglarna var verkliga bastarder mellan kråka och skata.

En gång kom en av "bastarderna" ut och satte sig fritt på ett fotbollsmål strax innanför F2:s stängsel. Därvid lät den höra sig, och vi fann lätet precis likt en kråkas. (Just när vi kom fram till målet såg vi att det var en kråka.)

11
§ 11
hörde vi ett egendomligt, rätt svagt, torrt knarrande läte, som vi alls inte kunde placera. Men det hördes några gånger. Men sedan hördes det ej mera, och vi kan inte utesluta möjligheten att det kom från någon av de militära anläggningarna inne på F 2).

1965-
-07-23
förel.
Som sagt, de två "bastarderna" verkade smäckra men dock alltigenom knäformade som kråkor. Att de skulle vara något mindre än en gammal kråka vore ju inte heller överraskande, de är ju ungfåglar. Men vi blev verkligen betänksamma när vi såg den stora gamla, normala kråkan gå tillsammans med en av "bastarderna" på helt öppen ängsmark alldeles vid motorvägen. Först gick de kanske 15-30 meter åtskilda, och då tänkte vi inte så mycket på storleksskillnaden, men ett tu tre kom "bastarden" hoppande fram till den normala kråkan och började tugga mat. Fåglarna stod bredvid varandra, resp mitt emot varandra så att de touchade varandra. En gång böjde sig "bastarden" och liksom "knäade" och höll vingarna lågt och vibrerade med dem. Den tuggade mat helt enkelt. Den andra fågeln vek inte undan, körde ej heller bort den tiggande fågeln, men jag såg inte att den sistnämnda blev matad. När vi såg djuren intill varandra, var det helt förvånande, ja häpnadsväckande, vad skillnaden i utseende de såg olika stora ut. Den normala kråkan var kanske inte så mycket längre från näbbspets till stjärtspets, men den var mycket mycket grövre. Huvudet var mycket större, näbben nästan dubbelt så mycket längre och mycket grövre, kroppen mycket "högre" och tyngre, och skillnaden i kroppsvolym och vikt var verkligen högst betydande, om man vågar sig på en gissning skulle man säga att den normala kråkan vägde dubbel så mycket som bastarden. Mer än en gissning kan det dock givetvis inte bli. Skillnaden var emellertid synnerligen stor, det vill jag understryka. Man frågar sig om skillnaden kan förklaras enbart därigenom att "bastarderna" är ungfåglar alltså unga kråkor, (missfärgade), eller om den beror på inkorsning av annan art (skata). Vingfärgen erinrar ju påfallande om skata, men kroppsform, stjärt- och vingform samt läte ~~vidare~~ är helt eller nästan helt som hos kråkan. Ungfågeln är visserligen unga, men de är dock utvuxna, de har tydligen varit ute ur boet i flera veckor och de verkar fullt utvuxna i fråga om stjärt och vingar etc.

Den enda person vi talade med var en dam som kom förbi ~~vad~~ helt när och själv öppnade samtal. Hon sade var hon bodde, det föreföll som om hon var granne med sjökapten Palm (han som ringde Riksmuseet om fåglarna). Hon sade mycket bestämt att "bastarderna" tidigare ofta hade suttit på väg som hon nu stod på och att de därvid matats av en kråka och en skata!!! Jag tycker inte att detta påstående kan negligeras, låt vara att inte heller det bevisar att det är fråga om bastarder. (Kapten Palm sade i telefon att en kråka och en skata hållit ihop hela våren, och han ansåg det alldeles klart att ~~det~~ det rörde sig om en ~~ung~~ bastardkull).

Lördagen den 11 dec 1965. Efter ett par timmar på museet for jag in till staden och gjorde en kort undersökning av fågellivet på Strömmen. Det var mycket snö, fortfarande snöfall, blåste något, och luften kändes fuktig och rå. Det ~~kändes~~ var säkert bara någon grad under noll, men det kändes betydligt kallare.

Jag började vid Nybrovikens innersta ände. Vattnet var öppet både här och överallt annars; några små isflak och/eller klumpar av istjälpt snö drev i inre Nybroviken. Klockan var 1250 när jag började.

I innersta Nybroviken 18 gräsänder varav 11 hanner 7 honor. Längre ute bland flaken ytterl. 1 gräsandhane och ett gräsandpar. Vidare gråtrut, jag räknade jämnt 100 i vattnet och på isflaken, därtill några flygande. Omkring 75-80 var ad i vinterdräkt. Långt borta mot Nordiska Museet låg en flock på ~~6 storskräkar~~ 6 storskräkar varav 2 hanner ad, även några gräsänder och ett ringa antal obestämbara änder i snödiset. 2 skrattnåsar kom längs kajen, en ad i ren vinterdräkt och en juv, alldeles nära, nästan säkert var det en $1\frac{1}{2}$ år gammal fågel.

Jag gick längs kajen ner bakom Nationalmuseet, här nästan intet, bara enstaka flygande gråtrutar, o 5 ex, samt ännu en skrattnås ad hib. På Skeppsholmen på snön vid vattnet o 20 gräsänder och därtill minst 12-15 i vattnet. 7 låg närmare än de andra, därav var 4 hanner 3 honor.

Vid det förankrade skeppet låg 12 storskräkar varav 5 hanner ad. Vid Finlandsbåtarna mycket gråtrut flygande och simmande på vattnet, säkert 100 eller fler; däremot inga änder.

Utanför Nationalmuseet nästan intet, bara några glest liggande gråtrutar. Vid Strömbrons norra brofäste, nedströms bron, låg 44 vingar varav 17 hanner ad och 27 andra, samt 10 gräsanddrakar och 7 gräsandhonor (några av dem stod på bryggor etc; totalantalet gräsand var i själva verket säkert något högre). Även låg här 2 sothöns.

Vid vanliga matningsplatsen där konc av fågel alltid är störst ~~låg~~ fanns följande:

80 knölsvanar varav bara 7 juv; 2-3 av de gamla var oljeskadade eller åtminstone fläckade men trol ej allvarligt skadade. 5 grågäss (1 ex gick upp på ponton, detta ex ej ringmärkt), en ~~stora~~ ringmärkt sädgås. Inalles o 550 gräsänder varav några dussin i vattnet nedanför Solsångaren, resten närmare och av dessa kanske ~~ca~~ 250 på pontoner. Jag räknade ~~ca~~ hanner resp honor på några 'provytor' och fick följande: a) på vattnet nära Strömbron 52 hanner 36 honor (dessa utgjorde en del av huvudmassan i vattnet); b) på en ponton 130 hanner 90 honor. Obs övervikten på hanner varje räkning denna säsong! Vidare allra minst 75 vingar, varav hannarna var i minoritet, och o 100-110 sothöns, samt många dussin gråtrutar, ad och juv. Även satt o 35 kajor på pontonerna och plockade efter mat, mitt bland gräsänder och sothöns som också stod här.

Längre uppåt Norrbro låg en knölsvan till och några få vingar; härmed allt nämnt som låg mellan Strömbron och Norrbro.

Mellan Norrbro och Riksbron o 25 gräsänder i vattnet och o 50 dito på snön på land nedanför Riksdagshusets kortsida. Några gråtrutar här också, men helt få. Längre västerut nästan intet. Jag undersökte inte vattnet väster om Tegelbacken. Undersökningen klar omkr kl 1340.